

8. Мараєв В. Василь Кук – останній командарм УПА. *Український інтерес*. 11 січня 2024. URL: <https://uain.press/blogs/654942-654942>

9. Пониपालяк А. На шляху до боротьби. Родина, дитинство і юність Василя Кука (1913–1929 р.). *Evropský filozofický a historický diskurz*. 2017. Is. 3. С. 39–47.

10. Пониपालяк А. Юнацькі роки та становлення особистості останнього головнокомандувача УПА Василя Кука (1913—1934 рр.). *Період збройної боротьби ОУН і УПА*. № 22. С. 150–157.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-490-0-6>

"AVANGARD" AS A COMPONENT OF THE HISTORY OF UKRAINE

«АВАНГАРД» ЯК СКЛАДОВА ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Sholoiko T. O.

*Teacher of the Highest Category,
Teacher-Methodist,
History Teacher
Berdyansk Comprehensive School
of grades I-III No. 20 of the Berdyansk
city council of the Zaporizhzhia region
Berdyansk, Ukraine*

Шолойко Т. О.

*вчитель вищої категорії, вчитель-методист,
учитель історії
Бердянська загальноосвітня
школа I–III ступенів № 20
Бердянської міської ради
Запорізької області
м. Бердянськ Україна*

Haydulyan D. I.

*Student
"Avangard Lyceum" of the Avangard
Village Council, Odesa District,
Odesa Region
Avangard, Ukraine*

Гайдюлян Д. І.

*учениця
Заклад загальної середньої освіти
«Авангардівський ліцей»
Авангардівської селищної ради
Одеського району Одеської області
сел. Авангард, Україна*

Авангард – одне з наймолодших та найкрасивіших селищ України. Його історія тісно переплітається з історією України. Унікальним в розвитку селища є те, що найцікавіша сторінка історії співпадає з періодом становлення і розвитку незалежної України. Тому *актуальність* даної роботи полягає у сучасному підході всебічного вивчення становлення і розвитку околиць міста Одеса, поступово виокремивши історію селища Авангард в окрему частину.

Науковий доробок представлений декількома напрямками: висвітлення історії заселення території околиці Одеси, визначення шляху перетворення радгоспу “Авангард” в селище Авангард, дослідження ролі селища в історії України.

Об’єктом дослідження є період заселення околиць міста Одеса.

Предметом роботи є історія розвитку селища Авангард як економічної складової України.

Мета роботи дослідити процес заселення околиць Одеси та становлення селища Авангард як економічної складової України.

Реалізація поставленої мети передбачає розв’язання таких завдань:

- дослідити історію заселення околиць міста Одеси;
- з’ясувати процес утворення селища Авангард;
- визначити роль селища Авангард в історії України.

В основу нашого дослідження покладена робоча гіпотеза про те, що процес заселення околиць міста Одеси відіграв безпосередню роль у процесі становлення селища Авангард.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що вперше стає об’єктом спеціального, комплексного дослідження історичний процес розвитку околиць міста Одеси та становлення селища Авангард.

Практичне значення роботи полягає в тому, що в подальшому можливе використання матеріалу для більш глибокого дослідження, використання його на уроках історії, створення екскурсійних маршрутів.

Хронологічні межі визначаються початок XIX століття і до 2024 року. Нижня межа визначається початком XIX століття, коли Одесу виділено в окрему адміністративну одиницю- Одеське градоначальство, а землі нинішнього Авангарду значилися як “вігонні землі” міста, та верхню межею – 2024 роком, коли, у складні часи війни в Україні, селище Авангард продовжує розвиватися.

Територіальні межі дослідження визначаються сучасними кордонами України.

На початок 19 століття місто Одеса було мало заселеним, а найближчими поселеннями до міста були хутори понад балками Дальницькою та Татарською.

У 1836 році відбувся адміністративний поділ, за яким до Одеського градоначальства входило саме місто із двома передмістями, дванадцятьма поселеннями та 522 дачами й окремими хуторами [2, с. 17]. Територія сучасного Авангарду розміщувалося між населеними пунктами Татарка, Дальник та хуторами Усатова і в планах значилися як “окремі хутори в степу” та “заміські дачі”.

Основним заняттям мешканців було городництво, візництво, хліборобство та тваринництво. Започатковане в краї наприкінці XIX –

початку ХХ століття вирощування та переробка сільськогосподарської продукції у подальшому стають основними напрямками виробництва мешканців міста у створених на кінець 1920-х років колгоспах і радгоспах. [2, с. 26].

У період 20–30-х років ХХ століття південні території України потерпали від революційних подій та громадянської війни. Для потреб армії у селян вилучали продовольство, одяг та фураж. Зі вступом австро-німецьких військ грабунок продовжувався не тільки міста, а й навколишніх сіл і хуторів.

З приходом більшовицької влади відбувається адміністративний перерозподіл земель. Так хутори Архієпископський і Палаузова, що знаходилися на околиці Одеси, було зараховано до Дальницької сільської ради. А навесні 1921 року почався і процес перерозподілу землі та заселення хутора Архієпископського, який перейменували на Преображенський.

1928 року на території Преображенського виникло підсобне господарство робітників міста, яке отримало назву радгосп «Авангард». Під час революційних подій та громадянської війни радгосп забезпечував місто сільськогосподарськими продуктами. На території радгоспу діяли 15 товаровиробничих радгоспів.

Навесні 1929 року почалася суцільна колективізація, яка супроводжувалася розкуркуленням та репресіями, проти тих, хто намагався протистояти.

Після придушення виступів у 1930 році товариства спільного обробітку землі перетворили в сільськогосподарську артіль імені В.І. Леніна. З того часу Преображенське згадувалося як артіль імені В.І. Леніна, а радгосп «Авангард» його частиною.

Роки війни радгосп переживав будучи в окупації. Визволення Одещини сприяло відновленню більшості радгоспів, які існували до війни. У післявоєнні роки «Авангард» набув статусу самостійної одиниці, що діяла на засадах госпрозрахунку. Робітники займалися відгодівлею худоби, свиней і птиці. Розвивали й нові галузі: бджоларство та садівництво.

Найбільшою проблемою для радгоспу залишалось житло і постійний відтік робітників. За ініціативою керівництва «Авангард» з 1947 року у радгоспі почали надавати позики робітникам для індивідуального будівництва житла. А з 1949 року розпочалося повноцінне будівництво житлових приміщень для робітників.

У 1960 роках відбулися зміни в землекористуванні радгоспу «Авангард». Територія значно розширилася і радгосп обробляв уже 4320 га орних земель, 96 га зрощувальних. Збільшився транспортний парк, на фермах вирощували 1611 голів великої рогатої худоби,

1730 свиней. Робітники успішно виконували плани поставлені державою по заготівлі сільськогосподарської продукції. Ширилося й будівництво. З 1977 року збудували автогараж, 3 свинарники, лінію з переробки молока, ангар для техніки тощо.

У 1987 році вступає в силу закон «Про кооперацію в СРСР», який дає поштовх розвитку кооперативного руху. В 1989 році починається історія «Промтоварного» ринку, який організовано на території селища Прилиманське. Так об'єднавши приватних підприємців, маючи вигідне географічне розташування та близькість до портів ринок протягом восьми років продовжував своє становлення, поступово перетворюючись із стихійного базару в велике промислове підприємство «Промринок 7-ий кілометр».

До 1992 року господарство по правовій формі залишалося ще радгоспом «Авангард», що включав три населених пункти: «Ленселище», с. Прилиманське та Сухий Лиман. Головним напрямком роботи якого залишається виробництво зерна, тваринництво та молокообробна продукція.

У квітні 1995 року президія Верховної Ради України прийняла постанову про присвоєння населеному пункту, а точніше житловому масиву радгоспу «Авангард», найменування смт. Авангард. З того часу селище зазнало чимало змін. Головна з них, що з 2017 року с. «Авангард» стає центром Авангардівської об'єднаної територіальної громади, створеної в рамках реформи децентралізації.

На сучасному етапі громада втілює в життя різні проекти: на початку 2024 року на території Авангардівської громади було відкрито відразу два заклади освіти: новозбудований корпус Авангардівської гімназії та філію ЗЗСО «Прилиманський ліцей» на житловому масиві «Сьоме небо», третій рік поспіль стає переможцем у швейцарсько-українському проекті DESIDE Summer Clubs «Ми вдома в Україні» й отримала грант на організацію освітньо-розважального табору для дітей з числа внутрішньо переміщених осіб та дітей громади пільгової категорії, в рамках Надзвичайної кредитної програми для відновлення України виконуються будівельні роботи по об'єкту «Будівництво адміністративно-господарських споруд комунального закладу «Центр безпеки громадян» [5].

Таким чином, с. «Авангард» у контексті економічного розвитку має унікальні конкурентні переваги, а це дає право стверджувати, що «Авангард» є економічною складовою України.

Література:

1. Аргатюк С. С. Авангард. Товариство з обмеженою відповідальністю. Одеса : Астропринт, 2008. 246 с.
2. Аргатюк С. С., Хрустовський С. Г. Я люблю Авангард. Одеса, 2016 р. 123 с.
3. Дідух С. Центр Безпеки громадян відкрито. «Сучасний Авангард». 2019. Вип. 7. С. 1.
4. Дідух С. Авангардівська ОТГ визнана однією з кращих в національному рейтингу. «Сучасний Авангард». 2019. Вип. 3. С. 1.
5. Авангардівська селищна рада Одеського району Одеської області : веб-сайт. URL: <https://avangard.od.gov.ua> (дата звернення 27.09.2024).

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-490-0-7>

**THE DEVELOPMENT OF OPPOSITIONAL UKRAINIAN
LITERATURE DURING THE AGGRAVATION OF THE CRISIS
OF THE SOVIET SYSTEM (1960S – 1980S)**

**РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ОПОЗИЦІЙНОГО
СПРЯМУВАННЯ В ПЕРІОД ЗАГОСТРЕННЯ КРИЗИ
РАДЯНСЬКОЇ СИСТЕМИ (1960-ТІ – 1980-ТІ РР.)**

Yanovska K. O.

*2nd year master's student at the Faculty
of History, Political Science and
International Relations
Vasyl Stefanyk Precarpathian
National University
Ivano-Frankivsk, Ukraine*

Яновська К. О.

*студентка II курсу магістратури
факультету історії, політології
і міжнародних відносин
Прикарпатського національного
університету
імені Василя Стефаника
м. Івано-Франківськ, Україна*

Період другої половини 1960-х – першої половини 1980-х рр. увійшов у історію України як епоха поступового наростання процесів брежнєвського «застою» та посилення тиску на український національний рух, мову та культуру. Умови розвитку національної літератури в цей період були досить непростими. Домінувала цілеспрямована насаджувала радянським режимом «єдиновірна» стилістика соціалістичного реалізму; література повинна була в першу чергу задовольняти ідеологічні потреби влади та поширювати панівні пропагандистські